

DELITEV PRSTI PO NASTANKU

CONALNE PRSTI: (na nastanek odločilno vpliva podnebje)

- ferasol (laterit); tropsko območje
- gozdna rjavica; zmernotoplo območje
- črnica; zmernotoplo območje, v stepah
- podzol; iglsti gozdovi
- kostanjeve prsti; v sušnejših predelih
- jerina (rdeča mediteranska prst); sredozemlje
- puščavska prst; puščave
- tundrska prst; tundre

INTRACONALNE PRSTI: (na lastnosti vpliva relief in voda)

- rendzina (nastaja na apnencu-ALPE)
- šotna prst (nastaja na barju z odmiranjem močvirnatih rastlin-Ljubljansko barje)
- slane prsti (vsebujejo veliko količino mineralnih soli-Nizozemska)
- oglejene prsti (nastajajo ob velikih rekah-ob reki Muri)

ACONALNE PRSTI: (mlade slabo razvite prsti)

- kamnišče ali litosol (trdi razpadli apnenec v visokogorju)
- regosol (lahko razpadljivi peščenjak- Koprsko primorje)
- obrečna prst (nastaja ob rečnih nanosih reke Save, Savinje, Krke, ...)
- vulkanska prst

Vsaka prst ima svoje lastnosti, ki so pomembne za poljedelstvo.
Kvaliteto lahko izboljšujemo z gnojenjem, pravilnim oranjem,
kolobarjenjem, z zažiganjem, namakanjem, izsuševanjem.

RASTLINSKI IN ŽIVALSKI SVET

NA RAZŠIRJENOST RASTLINSTVA VPLIVAJO:

- **Podnebje** vpliva z razporeditvijo temperatur in količino padavin.
- **Temperatura** vpliva na nastanek *toplojubnih* (palme) in *hladnojubnih* (iglavci) rastlin.
- **Padavine** vplivajo na nastanek *vlagoljubnih* (higrofiti), *zmernovlagoljubnih* (mezofiti), *sušoljubnih* (kserofiti) rastlin.
- **Relief** vpliva z *nagnjenostjo* in *nadmorsko višino* ter z izpostavljenostjo glede na *prisojno* in *osojno stran*.
- **Prst** vpliva s svojo *hranljivostjo* in *debelino*. *Plitve prsti* omogočajo rast trav, grmičevja in gorskih gozdov. *Globoke prsti* pa so primerne za pridelavo kulturnih rastlin.
- **Voda** je posledica *količine padavin* in *prepustnosti kamnin*.
- **Človek** vpliva na razširjenost rastlinskega sveta iz *gospodarskih razlogov*.

RASTLINSKE ZDRUŽBE:

GOZDNO RASTLINSTVO:

- **tropski deževni gozd** (*rastlinski svet*: mahagonij, ebenovina, ovijalke, zimzelene rastline,... *živalski svet*: je zelo bogat-kače, kuščarji, ptiči, metulji, pajki, črvi, mravlje,..)
- **monsunski gozdovi** (svetli gozdovi z več podrastja. Bambus, tik, panda.)
- **listnati in mešani gozdovi zmernotoplega pasu** (hrast, javor, lipa, bukev gaber in vse živali)
- **iglasti gozdovi** (smreka, jelka, bor, macesen, breza)

TRAVNO RASTLINSTVO:

- **savana** (visoka trava s posamičnimi drevesi. živalski svet je zelo bogat; rastlinojedci (antilope), mesojedci (levi, gepardi, pume, tigr))
- **prerija** (S Amerika) je travnik zmernotoplega pasu. (bizoni)

GRMOVNO RASTLINSTVO:

- **tropsko grmovno rastje** (grmičevja in bodičasto rastje) - AKACI
- **sredozemsko grmovno rastje** - MAKIJA

POMEN RASTLINSKE ODEJE

- izsušujejo mokrotna tla
- vir energije
- ščitijo prst od erozije (s koreninskim sistem)
- proizvajajo kisik
- turistična posebnost, znamenitost
- dajejo hrano, surovino in krmo
- vpliva na sprostitev in je prostor za rekreacijo
- spreminjajo in obnavljajo površje
- prostor v katerem prebivajo živalske vrste
- človek lahko s svojimi dejavnostmi pomaga, velikokrat pa uničuje